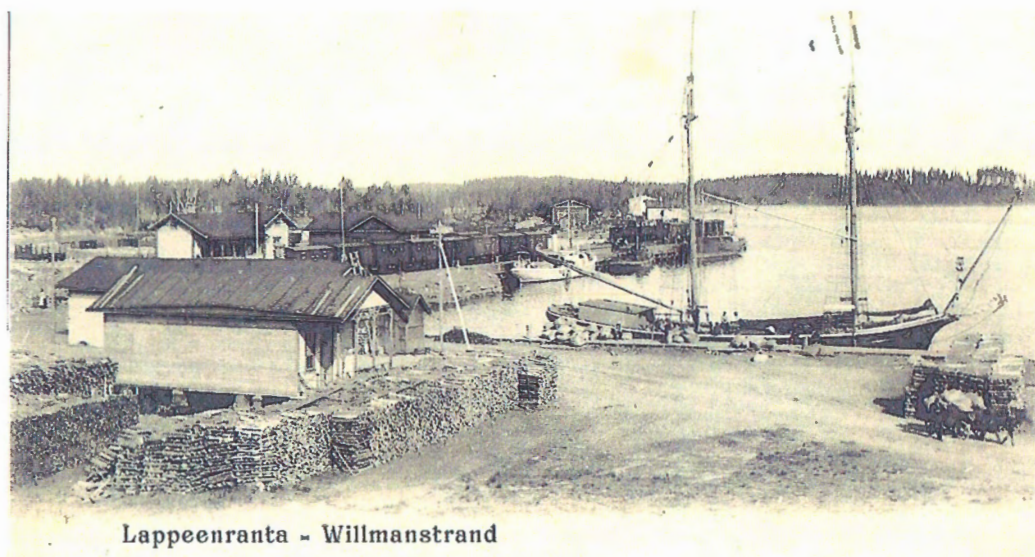

**Lappeenrannan Pursiseura ry
järjestää seuran edeltäjän kunniaksi
Purjehduskeskus Wilmanrannassa
23.1.2010 klo 18.00**

Etelä-Saimaan Purjehdusseuran 100-vuotisjuhlan

Lappeenranta - Willmanstrand

Postikortti 1910-luvulta. Rapasaaren asema
Kuvan purjelaiva sijaitsee lähes nykyisen purjehduskeskus Wilmanrannan
edustalla. – Kuva Lappeenrannan kaupungin arkisto

Lappeenrannan Pursiseura ry
Satamatie 23, 53900 LAPPEENRANTA
www.lappeenrannanpursiseura.fi

Alkusanat

Savonlinnan Pursiseura täytti 100-vuotta vuonna 2008. Seuran vuosijulkaisu Ankkuripaikka 2008 kertoi artikkelissa ”*Hieman historiaa purjehduskaudelta 1912*”, jossa Saimaan Purjehdusseuran (nykyinen Savonlinnan Pursiseura ry.) kilpailumatka suuntautui Lappeenrantaan Etelä-Saimaan Purjehdusseuran vieraaksi elokuussa. Artikkelissa on maininta, jonka julkaisun toimitus on siihen lisännyt.

”*Lappeenrannan pormestari Johan Hallonblad oli myös innokas purjehtija. Hän oli perustamassa 1910 kaupunkiin Etelä-Saimaan Purjehdusseuraa, joka siis järjesti matkaan liittyvää purjehduskilpailua Sunisenselällä*”. Artikkelin luettavissa tästä julkaisusta.

Tästä lähti kiinnostukseni selvittää Etelä-Saimaan Purjehdusseuran historiaa.

Lappeenrannan Pursiseura on perustettu 24.2.1952 ja merkitty yhdistysrekisteriin 2.8.1952.

Seuran täyttäessä 50-vuotta toimitti herra ja kirjailija Petter Sairanen seuran historiikin nimellä Lokikirja - Lappeenrannan pursiseura ry 1952- 2002.

Tässä vaiheessa ei ollut vielä tietoa LrPS:n edeltäjästä ollenkaan.

Ulla Hjerppe istui kirjastossa tutkimassa mikrofilmeiltä vanhoja sanomalehtiä ja löysi Itä-Suomen Sanomat - lehdestä ilmoituksen tammikuun 18 p:nä 1910, jossa väliaikainen toimikunta kutsuu kiinnostuneita perustamaan kaupunkiimme purje- ja moottoriseuraa.

Kokous pidettiin tammikuun 19 p:nä 1910 klo 6 j.p.p Patria hotellissa.

Itä-Suomen Sanomat julkaisi helmikuun 3 p:nä 1910 pienen artikkelin, jossa kerrotaan anotun ”vahvistusta senaatilta Etelä-Saimaan Purjehdusseuran sääntö ja lippuehdotukselle”.

Näiden tietojen perusteella kirjoitin Kansallisarkistoon ja sain 28.8.2009 erikoistutkija John Strömberg allekirjoittaman kirjeen, jossa kerrottiin Kansallisarkistossa säilytettävästä senaatin talousosaston arkistosta löydetystä Etelä-Saimaan Purjehdusseuran sääntöjen vahvistamiseen liittyvä anomusasiakirja AD 255/36 STO 1910, sekä anomukseen liittyvä päätös. Senaatin talousosasto suositteli sääntöjen ja lippujen hyväksymistä pleenumi-istunnossa 11.2.1910.

Kiitoksen haluan lausua Savonlinnan Pursiseuralle ja erityisesti Esko Lehtoselle artikkelista, joka käynnisti Etelä-Saimaan Purjehdusseuran historian selvityksen.

Erinomaista tietoa olen saanut myös Lappeenrannan kaupunginarkistosta, jossa Annikki Meuronen kokosi Johan Hallonbladin edesottamuksista yhteenvedon.

Tämä pieni julkaisu sisältää valokopiota lehtileikkeistä, hakemuksesta senaatille, seuran säännöistä sekä lipuista. Olen tehnyt sivut niin, että vaikka hakemukset on hyvällä ja kauniilla käsialalla kirjoitetut, niin olen kirjoittanut viereen tai erikseen luettavamman tekstin.

Kansallisarkistosta sain myös lippukuvaston, jossa on seuran kommodorin leveäviiri ja muita viirejä. Arvelen viirien olevan seuran aluksille tarkoitettuja yksilöllisiä maston latvassa kuljetettavia tunnuksia.

Sääntöjen 14§ sanotaan lipun olevan perälippu, joka on valkoinen sinisellä pystyristillä ja jonka lipputangon viereisessä yläkulmassa on Venäjän kansallislippu sekä alakulmassa Lappeenrannan kaupungin vaakuna. Lippukuvastossa ei ollut kuvaa tästä lipusta.

Etelä-Saimaan Purjehdusseura näyttää toimineen aktiivisesti 1910-luvun alussa. Seuran perustamisen jälkeen toiminnasta kertovaa materiaalia on ainoastaan vuodelta 1912, jolloin se järjesti kilpapurjehduksen Sunisenselällä ja jonne Saimaan Purjehdusseura oli saapunut viiden veneen eskaaderina Savonlinnasta.

Tiedetään, että erilaisia purjehdus-, soutu- ja moottorivenekilpailuja järjestettiin, mutta dokumentteja ei ole säilynyt.

Seura oli myös rakentanut itselleen paviljongin Tupasaareen v.1911. Tupasaari on pieni saari Mikonsaaren pohjoispuolella.

Monet pursiseurat katsovat perustamisajankohdakseen sen päivän, josta löytyy varhaisin merkintä seuran tai sen edeltäjän perustamisesta.

Purjehtijaliiton vuosikirjassa 2009 on yhteensä 152 seuraa, joista ennen 1917 perustettuja on 28. Vuosien 1918-1944 välisenä aikana perustettiin ainoastaan 7 seuraa.

Suomen vanhin urheiluseura on Porissa perustettu BSF 1856, seuraavaksi NJK 1861. Saimaan vanhin on juuri 120 vuotta täyttänyt Kuopion Pursiseura 1889. Seura toimi aluksi vilkkaasti 1920-luvulle saakka. Valokuvat todistavat toiminnasta 1930-luvulla, mutta seura piti perustaa uudelleen 1963.

Ennen vuotta 1918 perustetuista seuroista tuskin mikään on toiminut täysin yhtäjaksoisesti. Taukoja on ollut vähintään 1917-1918 ja 1939-1945. Sodan aikaan veneiden kölit tarvittiin sotamateriaaliksi. Monilta vanhoilta seuroilta puuttuu toiminnasta kertovat pöytäkirjat tai osa niistä vv. 1917-1950 sijoittuvalle ajanjaksolle. Sodan jälkeen veneen rakennustarvikkeiden saanti helpottui ja ryhdyttiin jälleen purjehtimaan sekä perustamaan uusia seuroja.

LrPS:n hallitus käsitteli lyhyesti 14.9.2009 Etelä-Saimaan Purjehdusseuraa. Päätettiin, että LrPS ei ryhdy muuttamaan historiaansa perustamispäivän osalta, mutta voi pitää juhlan seuran edeltäjän merkeissä.

Ari Vasara

Ps. Jos tiedät lisää Etelä-Saimaan Purjehdusseurasta tai Sinulla on purjehdusaiheisia valokuvia, niin otan niitä mielihyvin vastaan.

Lappeenrannassa, Tiistaina Tammikuun 18 p:nä 1910

Ilmoituksia.

Lr. 1 s. 60 mm.

Sittenkun ehdoitus säännöiksi kaupunkimme perustettavaksi aijotulle purje- ja moottoriseuralle nyttemmin on valmistunut kehoitetaan siihen halukkaita henkilöitä tulemaan tarkastamaan mainittua sääntöehdotusta kokouksessa, joka pidetään „Patria“ hotellissa keskiviikkona kuluvan Tammikuun 19 p:nä klo 6 j. p. Lappeenrannassa 15 p:nä Tammikuuta 1910.

Väilähäinen Toimikunta.

Lappeenrannassa, Torstaina Helmikuun 3 p:nä 1910

Etelä-Saimaan purjehdusseura. Puolesta Johani Hallonblad, luottopöytäjohtaja Eliel Ylander ja taloudenhoitaja J. E. Jaakola ovat anoneet senaatilta vahvistusta Etelä-Saimaan purjehdusseuran sääntö- ja lippuehdotukselle. Seuran kotipaikka on Lappeenranta ja toimialana Etelä-Saimaa. Lippu on valkoinen ja jaettu finisellä pystyrivistä neljään pohjaan, joista ylimmäisessä lipputankoa vastaan olevassa pohjassa on Lappeenrannan kaupungin vaakuna.

Etelä-Saimaan Purjehdusseuran hakemus Keisarilliselle Senaatille helmikuun 11 p:nä 1910

Helmikuun 11 p:nä 1910.

461

68) Keisarilliseen Senaattiin jätetyn hakemuksen, jossa Pormestari Johan Hallonblad, Luotsipiirin päällikkö Eliel Ylander sekä Taloudenhoitaja J. E. Jaakkola ovat pyytäneet vahvistusta hakemukseen liitettylle ehdotukselle säännöiksi "Etelä-Saimaan Purjehdusseura" nimiselle purjehdusyhdistykselle, jonka kotipaikkana tulisi olemaan Lappeenrannan kaupunki ja toimialueena Etelä-Saimaan vedet, ynnä saman purjehdusseuran aikomalle lipulle, jossa valkoisella pohjalla on sininen pystysuorasti ja Lappeenrannan kaupungin vaakuna yläkulmassa lähinnä lipputankoa.

68) Keisarilliseen Senaattiin jätetyn hakemuksen, jossa Pormestari Johan Hallonblad, Luotsipiirin päällikkö Ylander sekä Taloudenhoitaja J. E. Jaakkola ovat pyytäneet vahvistusta hakemukseen liitettylle ehdotukselle säännöiksi "Etelä-Saimaan Purjehdusseura" nimiselle purjehdusyhdistykselle, jonka kotipaikka tulisi olemaan Lappeenrannan kaupunki ja toimialueena Etelä-Saimaan vedet, ynnä saman purjehdusseuran aikomalle lipulle, jossa valkoisella pohjalla on sininen pystysuorasti ja Lappeenrannan kaupungin vaakuna yläkulmassa lähinnä lipputankoa.

ja hakemuksen käsittely
Keisarillisessa Senaatissa helmikuun 11 pnä 1910

Luettiin

minkä jälkeen Keisarillinen Senaatti puolestaan päätti vahvistaa edellämainitun ehdotuksen, Etelä-Saimaan Purjehdusseuran" säännöiksi sekä määräyksen mukaan 19 päivänä kesäkuuta 1890 annetussa Armollisessa julistuksessa siitä, mitä pursiklubien ja yksitysten purjehdusseurain tulee noudattaa saadakseen pitää erityistä lippua ja viiriä. Hänen Ylhäisyydelleen Kenraalikuvernöörille lähettää Keisarillisen Senaatin kirjeessä puheena olevan hakemuksen lippuehdotuksineen, joka oli mainitun julistuksen määräysten mukainen.

Luettiin

minkä jälkeen Keisarillinen Senaatti puolestaan päätti vahvistaa edellä mainitun ehdotuksen "Etelä-Saimaan Purjehdusseuran" säännöiksi sekä määräyksen mukaan 19 päivänä kesäkuuta 1890 annetussa Armollisessa julistuksessa siitä, mitä pursiklubien ja yleisten purjehdusseurain tulee noudattaa saadakseen pitää erityistä lippua ja viiriä. Hänen Ylhäisyydelleen Kenraalikuvernöörille lähettää Keisarillisen Senaatin kirjeessä olevan hakemuksen lippuehdotuksineen, joka oli mainitun julistuksen määräysten mukainen.

6.
—
A. D. 1873 Wärmä 10/10 Helmi kuu 2. p:nä
kello — kahdeksasta (XII) 1/2
No 12. Isot Ben: Halli Osaati rekiet: kontto: 1/2
jättimylä
36 P. Näläsi valta-
kirjan ja yhtiön
liitteen kanssa.
Litettiin 11 p. helmikuuta 1910.

Luurivalttaisin, Armollisin Keisari
ja Luuriruhtinas!

Loannos vahvistettane ja joutos kummit
viceratoan H. G. H. Kunnalliskassaan,
jolle myöskin lähetetään kirjallisuus
Merimiesten toimittamaksi.

7/2 10.

B. Christie

Второй изданный платиновый рубль 1898 года

Teidän Keisarikilliset Majestetitlta
anomine alamaissuudessa asiaannukais.
ta vahvistusta "Etela-Saimaan Purjehdus.

Etelä-Saimaan Purjeh-
dusseura, korkeai-
sääntöjen vahvistamiseksi

Keisarillisen Senaatin vahvistus 11. helmikuuta 1910

seuran" nimellä perustettavaksi aiotun
purjehdusseuran tähän ohseenliitettylle fjoä
töhdöstukselle, minkä ohessa alamaisesti
pyydyämme, että Etelä-Daimaan Purjehdus
seura oikeutettaisiin käyttämään myös
seuraavan perustuksen mukaista lippua
~~— valkoinen lippi jaettu sinisellä pyötyis-~~
~~tulla valjaan pohjaan, joista ylempänä~~
~~lipputankoa vasten olevassa pohjassa~~
~~lappuseuran kaupsenjin vaakuna~~
kuin myöskin että tämä ehdotus lipuksi a
annuksaisesti vahvistettaisiin.

Olemme alati syvimmillä kunnioi-
tuksella ja uskollisuudella,

Luurivaltaisin, Armoisin Keisari ja Suuriruhtin
Teidän Keisarillisen Majesteettinne

noyrimmat, uskollisimmat alamaiset

Seuran väliaikainen toimikunta:

Johan Hallonblad Eliel Ylander

Pormestari Luoteipiirin päällikkö

J. E. Jaakkola.

Taloudenhoitaja

Henr. Kantas
A. P. Kallio
protokollasekretteri.

Näyte Etelä-Saimaan Purjehdusseuran käsinkirjoitetuista säännöistä 1910

"Etelä-Saimaan Purjehdusseuran" Säännöt.

§:1.

Seuralla, joka ottaa nimekseen "Etelä-Saimaan Purjehdusseura" ja jonka kotipaikka on Lappeenrannan kaupunki on tarkoituksenaan kilpailevien ja yhtiöpurjehdusten kasvatusta sekä muilla sopivilla keinoilla hoitaa edistää pienempien alusten rakentamis-, tukkaamis- ja ohjauksaitoa sekä levittää käytännöllistä tietoa meriliikkeen periaatteista.

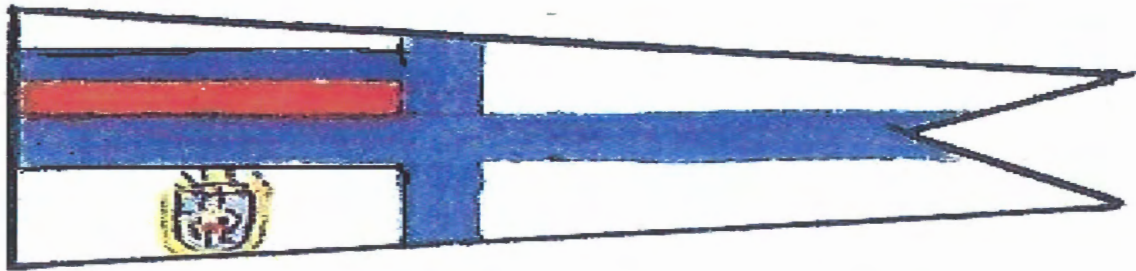
Seuran toimialana on Etelä-Saimaa.

§:2.

Jäsenenä seurassa on jokainen, joka kirjallisesti tai suullisesti on seuran johtokunnalle ilmoittanut haluavansa siihen päästä ja jonka pyyntäänpääsyyn on suostuttu, tai jonka seuran johtokunta on siksi valinnut ja tämä jäsenyyteen suostunut.

Säättöjä on kaikkiaan 10 käsinkirjoitettua sivua. Seuraavilla sivuilla säännöt kokonaisuudessaan.

Kommodorin leveä viiri

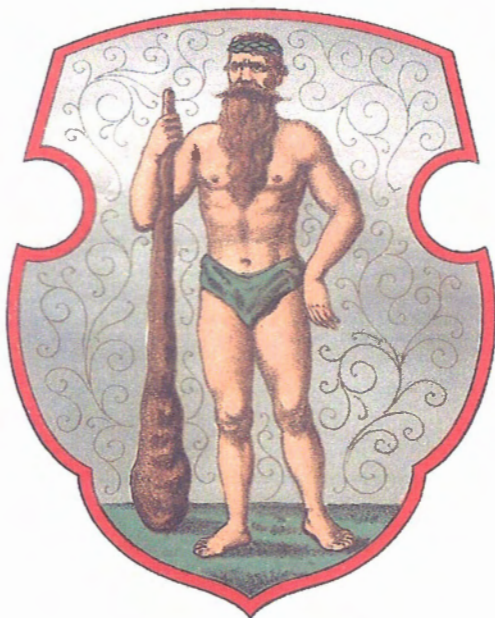
Viirissä vasemmassa yläkulmassa venäjän lippu ja alakulmassa Lappeenrannan kaupungin vaakuna.

Villimies vaakuna oli tuohon aikaan hieman eri näköinen.

Allaoleva vaakuna on teoksesta:

Lappeenrannan kaupungin historia 1649-1741; K.J Jalkanen 1913.

Vaakuna on vuosisadan vaihteesta ja on syytä olettaa, että se on kuvan vaakuna, vaikka tuossa viirissä olevalla villimiehellä näyttäisi olevan punainen lannevaate.

Seuran veneiden latvaviirit

---Etelä-Saimaan-Purjehdusseuran tunnusviirit---

Latvaviirejä käytettiin veneen maston huipussa osoittamassa omistajan tunnusta.

Etelä-Saimaan Purjehdusseuran Säännöt

§ 1.

Seuralla, joka ottaa nimekseen ”Etelä-Saimaan Purjehdusseura” ja jonka kotipaikka on Lappeenrannan kaupunki on tarkoituksena kilpailujen ja yhteispurjehdusten kautta, sekä muilla sopivilla keinoilla koettaa edistää pienempien alusten rakentamis-, taklaamis- ja ohjaustaitoja, sekä levittää käytännöllistä tietoa meriliikenteen alkeiskäsitteistä. Seuran toimialana on Etelä-Saimaa

§ 2.

Jäseninä seuralla on jokainen, joka kirjallisesti tai suullisesti on seuran johtokunnalle ilmoittanut haluavansa siihen päästä ja jonka seuran johtokunta on siksi valinnut ja tämän jäsenyyteen suostunut.

§ 3.

Seura on oikeutettu vuosikokouksessaan kunniajäsenekseen valitsemaan henkilöitä, joitten tiedetään harrastavan seuran päämäärää tarkoitusta ja joille seura haluaa osoittaa kunnioitustansa ja kiitollisuuttansa. Kunniajäsenen, joka on vuosimaksunsa suorittamisesta vapautettu, nauttii samoja oikeuksia kuin seuran muut jäsenet.

§ 4.

Varojen hankkiminen niihin kustannuksiin, joita seuran tarkoituksen edistäminen vaatii, muodostetaan kassa suorittamalla maksuja, jotka vuosikokouksessa tulevaksi kalenterivuodeksi määrätään, korkeintaan seuraaviin määriin:

- jäseneltä vuosimaksufmk 10:-**
- aluksesta..... ” 5:-**
- mittauksesta, joka kerta kun alus mitataan..... ” 3:-**

Jäsen, joka seuraa perustettaessa siihen yhtyy, suorittaa ensimmäiseltä vuodelta jäsenmaksua 10 markkaa, alusveroa 5 markkaa ja mittausveroa 3 markkaa.

§ 5.

Jäsen eroaa seurasta:

- 1) ellei hän kalenterivuoden kuluessa ole vuosimaksuaan suorittanut;**
- 2) ja hän rikkoo näitä sääntöjä tai kunnian ja säädyttömyyden vaatimuksia vastaan, joista mainittakoon laiminlyöminen auttaa merihätään joutuneita kanssaihmissiä, kun sellainen avunanto tarvittavasti oli mahdollinen; sekä**
- 3) jos hän ristiriitoja voimassa olevien lakien ja asetusten kanssa on käyttänyt tahi sallinut käyttää seuraan kuuluvaksi merkittyä alusta tavaroitten lastaamiseen tai kuljettamiseen.**

Ensimmäisestä tapauksesta riippuu eroaminen johtokunnan päätöksestä ja voiko niin eronnut jäsen päästä uudelleen päästä seuraan.

Kumpaisessakin jälkimmäisessä tapauksessa ilmoittaa johtokunta asian vuosikokouksessa seuran ratkaistavaksi, alkäänpö jäsentä, joka tästä syystä on poissuljettu, enää otettako seuraan.

6§

Seuran jäsenten omistamat alukset merkitään seuraan kuuluviksi, sittenkin johtokunnan hyväksymä mittausta ja tarkastus on vuoden purjehdusajaksi tapahtunut, josta varmistuskirje annetaan.

7§

Seuran yleisiä asioita hoitaa johtokunta, jonka muodostavat päällikkö puheenjohtajana, varapäällikkö ja kolme jäsentä. Jotta johtokunta olkoon päätösvaltainen vaaditaan, että kolme sen jäsentä on kokouksessa läsnä.

8§

Seurankin kokouksessa toimii päällikkö puheenjohtajana taikka hänen poissa ollessaan varapäällikkö, paitsi silloin, kun jäävi vaatii toisen puheenjohtajan valitsemista. Päällikön tehtäviin kuuluu myös johtaa seuran laivastoa kilpailuissa ja yhteispuurjehduksissa sekä tarpeen vaatiessa olla seuran edustajana ja puolustajana.

9§

Johtokunta valitsee keskuudestaan kasöörin ja sihteerin.

10§

Seuran jäsenet kokoontuvat vuosikokoukseen maaliskuussa sinä päivänä, jonka johtokunta hyvissä ajoin sitä ennen sanomalehti-ilmoituksella tahi ilmoituskortilla kuuluttaa. Siinä antaa johtokunta kertomuksen seuran toiminnasta ynnä tarkastusmiesten lausunnon, päätetään tilinpäätöksestä johtokunnan edellisen vuoden toiminnasta, laaditaan purjehdusohjelma tulevaksi purjehduskaudeksi, valitaan 8§:ssä mainittu johtokunta varajäsenineen, samoin kuin kaksi tarkastusmiestä sekä muut yleisessä kokouksessa päätetyt virkailijat, niin kuin palkintotuomarit, mittaus- ja tarkastuslautakunnat ynnä muut.

Ylimääräisen kokouksen voi johtokunta kokoonkutsua vaarinottamalla edellä mainitun kuulutusajan ja on kuulutuksessa silloin mainittava mitä asioita kokouksessa käsitellään.

11§

Ne asiat, jotka tulevat esille yleisessä kokouksessa, paitsi 12§ mainittuja, ratkaistaan yksinkertaisella äänen enemmistöllä; kun jäsenten lukumäärä on yhtäläinen eri mielipiteissä, voittakoon se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

Seuran jäsenillä on oikeus yleisessä kokouksessa valtakirjalla edustaa yhtä toista jäsentä.

Kaikki vaalit toimitetaan suljetuin lipuin.

Äänioikeus on jokaisella jäsenellä, joka on maksanut vuosimaksunsa kuluvalta vuodelta.

12§

Kunniajäsentä valittaessa, jäsentä pois suljettaessa, yhdistyksestä, näitä sääntöjä muutettaessa ja seuraa hajoitettaessa vaaditaan päätöksen pätevyudeksi vähintään kaksi kolmasosaa kaikista kokouksessa annetuista äänistä.

13§

Lähempien säädösten tai ohjeitten tekeminen seuran sisäiseen hallintoon, sekä kilpailuihin ynnä muihin nähden olkoon johtokunnan toimenä ja olkoon sellaiset päätökset tai ohjeet, niin pian kuin ne ovat yleisessä kokouksessa vahvistetut, sitovia seuran kaikille jäsenille, kunnes ne samalla tavalla ovat joko kumotut tai muutetut

14§

Seuraan merkittyjen alusten sallitaan kuljettaa perälippua, joka on valkoinen sinisellä pystyristillä ja jonka lipputangon viereisessä yläkulmassa on kuvattuna Venäjän kansallislippu sekä alakulmassa Lappeenrannan kaupungin vaakuna.

Sitäpaitsi on päälliköllä oikeus käyttää päällikkö-leveä-viiriä, joka on yhdistyksen lippu, kaksinen liepeineen.

Sitä kuljetetaan maston latvassa.

Sitäpaitsi kuljettaa jokainen purjealus maston huipussa tunnusviiriään, jota ei purjehdusajan kuluessa saa laskea alas.

15§

Seuran jäsenet oikeutetaan tunnusmerkkinä pitämään lakin reunuksessa soikeata, yleisessä kokouksessa määrätyn mallin mukaista kokardia, jossa on Lappeenrannan kaupungin vaakuna ja kirjaimet E.S.P.

Päällikkö käyttää sitä paitsi reunuksen ympärillä kahta hopeanauhaa, varapäällikkö yhtä.

16§

Seura käyttää omaa sinettiä, jossa on Lappeenrannan kaupungin vaakuna ja kehäkirjoitus E. S. Purjehdusseura.

17§

Jokaisessa seuraan kuuluvassa aluksessa tulee olla säännöt laivain yhteentörmäämisen estämistä tarkoittavista toimenpiteistä.

18§

Jokainen seuran jäsen olkoon oikeutettu ehdottamaan muutosta näistä säännöissä ja siinä tarkoituksessa jättämään kirjelmän johtokunnalle, joka omine lausuntoineen jättää asian seuran kokouksessa keskusteltavaksi; ja on se johtokunnan asia laillista tietä hakea vahvistusta niihin muutoksiin, jotka seura on hyväksynyt.

as KT.T 71/166 1910 ad 255/36 1910 saap 2/1 1912

Suurivaltaisin, Armollisin Keisari ja Suuriruhtinas

Etelä-Saimaan Purjehdusseuran sääntöjen ja lipun vahvistamista koskevaan anomukseen liitettäväksi, saa Seura alamaisuudessa, siihen kehoitettuna, täten jättää ehdotukset kommodorin leveäviiriä ynnä Seuran tunnusviirejä eli latvalippuja varten.

Samalla Seura yhtä alamaisesti ilmoittaa, ettei kunniajäsenen lippua komitean tai kilpailulautakunnan lippua eikä varakommodorin viiriä ole ajateltu ollenkaan käytettäväksi, jonka vuoksi sellaisista ei myöskään Seuran sääntöehdotuksessa ole mitään mainittu.

Olemme alati syvimmällä alamaisen kunnioituksella ja uskollisuudella,

***Suurivaltaisin, Armollisin Keisari ja Suuriruhtinas,
Teidän Keisarillinen Majesteettinne***

nöyryn, uskollinen

Etelä-Saimaan Purjehdusseura

Avonainen valtakirja

Lappeenrannasta 31 p. Tammikuuta 1910

Etelä-Saimaan Purjehdusseuran väliaikainen komitea:

Johan Hallonblad
Pormestari

Eliel Ylander
Luotsipiirinpäällikkö

J.E. Jaakkola
L:rannan kaup.taloudenhoitaja

Allekirjoitukset oikeaksi todistavat:

J Grönwall

Y. Svindhufvud

SIPS:n Ankkuripaikka 2008 lehdessä julkaistu artikkeli seuran täyttäessä 100-vuotta.

Saimaan Purjehdusseuralla oli alkuvuosina historioitsijaksi nimetty toimihenkilö. Toimittaja Knut Sarlin oli ansiokkaasti tässä tehtävässä vuosina 1912-13. Alla on hänen kertomuksensa purjehduskaudelta 1912. Se kertoo värikkäästi viiden seuran purjeveneiden kilpailumatkasta Lappeenrantaan. Väliotsikot ja suluissa olevat tarkennukset ovat toimituksen tekemiä.

Hieman historiikintapaista purjehduskaudelta 1912

Jollei olisi ”ukkia” varakommodooria [*merikapteeni Hendrik Kock, Savonlinnan merimieskoulun opettajia*], ja hänellä ihmeitä tekevää termos pulloa, ja jollei ukin viimeinen rakkaus olisi pääasiallisesti kohdistunut purjehdusurheiluun, olisi allekirjoittaneellakin, Saimaan purjehdusseuran köyhällä historiankirjoittajalla vähemmän oljenkorsia, mihin turvautua piirrellessä muistiinpanoja. Mutta kun minä viimeksi hinasin Puumalan salmessa ”Doloresta” [*omistaja Matkailijahotellin ravintoloitsija John Bergström*] laivarantaan ja ukkonen oli nousemassa ja tuuli yltyi minuutissa myrskyksi ja ”Doloreksen” joukko oli paluumatkalla Lappeenrannasta siltä matkalta, joka muodostui kesän tapausrikkaimmaksi, silloin otti auringonpaisteinen varakommodoori sen hymyn päällensä, joka on omiaan lehauttamaan niin purjehdus- kuin jahtiseuraan sen oikean tunnelman, ja hän nosti termospullonsa ja voiteli neljä viikkoa paastonneen laihan historioitsijan keskiruumiin balsamilla, joka on vieläkin aiheuttanut minut juuri tästä kohdasta kesäkauden hilpeissä purjehdusretkissä alkamaan.

Sen päälle sanottiin pom ja ”Doloreksen” matruusit samosivat Puumalan poliisipäällikön luo vapaaehtoisesti – saunaan, kapteenin jäädessä lepuuttamaan ansiosta väsyneitä jäseniään majatalon liijan kapeaan kerrossänkyyn.

Lappeenranta on maailman kuivin kaupunki, vaan vesikauhuttomia kuin siellä yleensä ovat, on siellä hengissä purjehdusseura kuitenkin, ja kun toiselta puolen sitävastoin kaupungin mies- ja naisporvalisto periaatteessa ja hienossa käytännössäkään kannattavat vesikauhua, voi siellä seuralämä toisinaan käydä ripeäksi.

Koreasta kutsusta savonlinnalaiset purjehtijat sinne yleisiin kisoihin elokuun alkupäivinä läksivät, oli venheitä kaipa viitisen – yhdessä ikäänkuin paremmaksi vakuudeksi ja ettei matkalla olevilta merikarhuilta katoaisi tyyten käsitys kauniimmasta sukupuolesta matruusina kaksi ylen sorjaa neitosta. Tämän sanotaan aiheuttaneen kaikenlaisia itsenkieltäymisiä matkan varrella, varsinkin mitä kokemattomiin nuorukaisiin tulee.

-Hyvin varustuksin kului matka herttaisen tyynen vallitessa rattoisasti ohi Variskongin, jolloin katsottiin sopivaksi ottaa piiskaryyppy tuulen herran ärsyttämiseksi. Ja merilakien noudattamisen nimessä otettiin senjälkeen ohjeeksi ukko Kockin purjehduspäiväkirjan kolme lehteä, joista 1:lle oli kirjoitettu jotakuinkin selvällä käsialalla: vi hissade segel kl 12 på, och sedan satte vi kaffe på [*nostimme purjeet klo 12 ja kahvittelimme*].

2:lla lehdellä seisoi horjuvin bokstäfvein: och sedan satte vi kaffe på och kl var ½ 7.

Kolmannella lehdellä oli kaksi tummaa riviä, joitten välistä selveni ajatus, ”att man satte sedan kaffe på”.

Ja näitten ikuisesti nuorten merilakien voimalla ja syöden rantahietikoiden pehmeillä vuoteilla loistavia päivällisiä, joiden aikana runollisuus alkoi vaivata yhtä ja toista, lipui matka lähemmäs Lappeeta.

Eskaaderi herätti ansaittua huomiota rantakylissä; akat, lapset oinastelivat näitä herrojen vehkeitä korkealla kunnioituksella – yöpaikoissa autiolla rannalla piti hra Bergström juhlapuheen hieroen mielihyvän voimalla käsiään ja lausuen aluksi ja lopuksi: *fyi fan, hvad det är dock härligt, hör du ukki, männe vi ej tar oss en. [Hitto vie, onpa ihanaa, eiköhän oteta taas...?]*

Yleisö, johon kuului myös vakaasorttinen, vastaleivottu rahavarainhoitaja, osoitti mieltymystään puheelle – ja senjälkeen eskaaderin elolliset olennot vaipuivat unen helmaan kansien ja purjeitten ja isonpuomin alustoihin, erähtä pehmeään mättääseen katajapehkon juurella rannan viidakossa.

Niinpä iltana moniahtana osa seurueesta kaikkien vaivojen lamaannuttamana kiipesi erään L:rantalaisen isännän huvilaan, toisen osan etsiessä tyyssijaa kaupungissa. Ja siinä seurassa, joka huvilaan kiipesi, vallitsi hilpeä mieliala. Eräs jäsen sanoo ruokapöydän pyörineen karusellina hänen silmissään, ennustaen hyvää purjehduslykkyä huomisenä päivänä. Ja hyvä se olikin; Savonlinnan tapulikaupunki itsensä kunnosti purjehtijoittensa kautta.

Sitten piti Lappeenranta meitä vieraana ja pitipä herroiksi ja naisiksi: syötiin, puhuttiin, runoiltiin, maljoja maistettiin, tanssittiin kunnes löydettiin itsemme pormestarin Iidan ystävällisessä ruokasalissa Juhon leveitten hartiain turvallisessa suojuksessa – ja Iidan kirjoissa oli allekirjoittanutkin hra pormestari. [*Lappeenrannan pormestari Johan Hallonblad oli myös innokas purjehtija. Hän oli perustamassa 1910 kaupunkiin Etelä-Saimaan Purjehdusseuraa, joka siis järjesti matkaan liittyvää purjehduskilpailua Sunisenselällä*].

Saatua aamutuimaan tusina paitoja Juhon suurenmoisella välityksellä L:rannan ekiperingsafääristä ja koska klo oli jo kesäisenä aamuna 4, tuli vieraille ikävä musiikkia ja aulis isäntä suvaitsi osoittaa kaupunginpään mahtia telefoneeraamalla poliisikamariin käskyn, että kaupunkiin tietävästi edellisenä päivänä saapunut posetiivari oli viipymättä herätettävä käsiin ja lähetettävä pormestarin asuntoon.

Ja kun terssi oli parahiksi juhlallisen tunnelman vallitessa heitetty alamäkeen, kajahti polyfooninen ”Donau-wellen” akkunan alla, ja sitä me avoimien ikkunain ääressä liikutettuina kuuntelimme, kesäauringon ensi säteitten suudellessa haljakoita silmiämme hyväilevästi, mutta varakommodoorin itkiessä, ei musikaalisuudesta vaan siitä, että hänen silmänsä olivat monipäiväisen, auringonpaisteisen purjehduksen jälkeen ryhtyneet tapansa mukaan janoamaan pumpulia ja boorivettä. Musiikki tehosi myös historioitsijaan siksi voimallisesti, että hän nukkui seisaalleen ”Patriassa” varakommodoorin vuoteen viereen.

Muistot matkasta elävät ja täysjäsenisinä purjehtijat kotikylään saapuivat mikä mitenkin. Yksi ainoa purjevenhe sai – niin asianomaiset vakuuttavat, loikoa pontissa Etelä-Saimaan pääkaupungissa viikonpäivät. Tämäpä pitkä-purjehdus se muodostui kesän pääretkeksi.

Savonlinnassa toukokuun 17.päivänä 1913

Historioitsijan pyhän viran puolesta kumartaen
Knut Sarlin

Itä-Suomen Sanomat-lehdessä 8.8.1912 julkaistun purjehduskilpailun tulokset, joka pidettiin 4.8.1912.

— Etelä-Saimaan Purjehdus-
seuran purjehdus- ja moottorivene-
kilpailuissa, jotka tapahtuivat vii-
me sunnuntaina. Sunisen selällä
Saimaalla, saavutettiin 9 meripe-
ninikulman matkalla seuraavat en-
nätykset:

„Blanea”: pur. aika 2 t. 1 min 15
sek., last. aika 2 t. 9 min. 56 sek.;
„Briha”: p. a. 2 t. 1 min. 54 sek., l.
a. 2 t. 10 min. 12 sek.; „Heran”: p.
a. 2 t. 10 min. 9 sek., l. a. 2 t. 13
min. 7 sek.; „Hei”: p. a. 2 t. 13
min. 9 sek., l. a. 2 t. 18 min.; „Hel-
li”: p. a. 2 t. 21 min. 57 sek., l. a.
2 t. 23 min. 53 sek.; „Kora”: p. a.
2 t. 24 min. 9 sek., l. a. 2 t. 23 min.
8 sek.; „Dolores”: p. a. 2 t. 24
min. 39 sek., l. a. 2 t. 23 min. 38
sek.; „Tähti”, omist. hra Juntunen
Mikkelistä, p. a. 2 t. 27 min. 19
sek., l. a. 2 t. 20 min. 28 sek.

Kolme ensimmäistä sai palkinnon,
siron pokaalin kukin.

Tämän jälkeen starttasivat moot-
toriveneet. Ajettava matka oli sa-
moin 9 meripeninkulmaa. 1. palk.
sai eversti Balmrothin Lappeen-
rannasta Stella, purjehdittu aika
48' 36", laskettu aika 1 tunti.
32' 42". 2. palk. hra D. Sokkasen
Mikkelistä Nuoli, purjehdittu aika
46' 28", laskettu aika 1 t. 37' 8".
ja 3. palk. pankinjohtaja Gråstenin
Lappeenrannasta Rochester, pur-
jehdittu aika 1 t. 31' 22", laskettu
aika 1 t. 44' 11".

Etelä-Saimaan Purjehdusseuran
purjehdus- ja moottorivenekilpailusta,
josta tapahtumat viime sunnuntaina.
Sunisen selällä Saimaalla saavutettiin
9 meripeninkulman matkalla seuraavat
ennätykset:

vene	purjehdusaika	laskettusaika
Blanea	2 h 1 min 15 s	2 h 9 min 56 s
Briha	2 h 1 min 54 s	2 h 10 min 12 s
Heran	2 h 10 min 9 s	2 h 13 min 7 s
Hei	2 h 13 min 9 s	2 h 18 min
Helli	2 h 21 min 57 s	2 h 23 min 53 s
Kora	2 h 24 min 9 s	2 h 23 min 8 s
Dolores	2 h 24 min 39 s	2 h 23 min 38 s
Tähti	2 h 27 min 19 s	2 h 20 min 28 s

Omist. hra Juntunen Mikkelistä

Kolmen ensimmäistä sai palkinnon, siron
pokalin kukin.

Tämän jälkeen starttasivat moottoriveneet.
Ajettava matka oli samoin 9 meripenin-
kulmaa.

Ensimmäisen palkinnon sai eversti
Balmrothin Lappeenrannasta Stella,
purjehdittu aika 48' 36"
laskettu aika 1 t 32' 42"

2. palk. hra D. Sokkasen Mikkelistä
Nuoli, purjehdittu aika 46' 28"
laskettu aika 1 t 37' 8" ja

3. palk. pankinjohtaja Gråstenin
Lappeenrannasta Rochester
purjehdittu aika 1 t 31' 22"
laskettu aika 1 t 44' 11"

Johan Herman Fredrik Hallonblad

varatuomari, Lappeenrannan pormestari
(1908-1915)

s. 6.8.1882

k. 1.3.1935; haudattu Hietaniemeen
Helsingissä

Mahdollisista lapsista tai puolisoista ei
tietoja

Vanhemmat:

Johan Fredrik Hallonblad (1830-1884),
Käkisalmen tuomiokunnan tuomari ja
Anna os. Wiiger (1855-1937);

Setä valtioneuvos ja lahjoittaja
Herman Hallonblad
(tiedot Internetin sukututkimussivuilta)

Valittiin Lappeenrannan pormestariksi
1908 nuorsuomalaisen ja ruotsalaisen
puolueen tuella.

Sai aikaan sen, että kaupunginvaltuusto
alkoi perustella päätöksensä.

Etelä-Saimaan purjehdusseura aloitti
toimintansa 1910 pormestari
Hallonbladin johdolla;
seura piti sekä purjehdus-, soutu- että
moottorivenekilpailuja.

Purjehdusseura rakensi itselleen
paviljongin Tupasaareen 1911.

Elettiin toista sortokautta, Venäjällä
säädettiin 1912 yhdenvertaisuuslaki,
jolla annettiin venäläisille Suomessa
kansalaisoikeudet äänioikeutta lukuun
ottamatta; lappeenrantalaiset
osoittivat laajasti mieltään lakia
vastaan.

Pormestari Hallonblad sekä
raatimiehet eivät myöskään
suostuneet käsittelemään tämän lain
mukaisesti Venäjän kansalaisen
elinkeinoanomusta.

Hallonblad ja raatimiehet tuomittiin
Pietarin piirioikeudessa vuoden
vankeuteen ja kuudeksi vuodeksi
kelpaamattomiksi julkiseen virkaan.

Heidät siirrettiin Krestyn vankilaan
Pietariin kesällä 1914 kaupunkilaisten
huutaessa heille eläköötä ja laulaessa
Karjalaisten laulua.

Hallonblad jätti eroanomuksen 1915,
jotta hänen virkaansa voitaisiin valita
uusi vakinainen viranhaltija.

Vankeusaika päättyi armahdukseen
25.1.1915.

Hallonblad oli jo ennen vankeutta
avannut asianajotoimiston
Lappeenrannassa.

Em. tiedot: Castrén, Lappeenrannan
kaupungin historia sekä
Talka – Puntanen, Linnoitus ja
kaupunki Lappeenrannan historia

Lappeenrannan kaupungin arkisto
6.10.2009
Annika Meuronen